

BECKOVA EDÍCIA PRÁVNE INŠTITÚTY

Rozvod manželstva a úprava pomerov k maloletým deťom

Rodinné, občianske, trestné, pracovnoprávne, exekučné,
medzinárodnoprávne a verejnoprávne súvislosti vrátane
práva sociálneho zabezpečenia

Rozvod manželstva a úprava pomerov k maloletým deťom

**Rodinné, občianske, trestné,
pracovnoprávne, exekučné,
medzinárodnoprávne a verejnoprávne
súvislosti vrátane práva sociálneho
zabezpečenia**

Vlková, Čipková a kol.

JUDr. Zuzana Vlková, PhD.

Mgr. Tamara Čipková, PhD.

JUDr. Matúš Kováč, PhD.

doc. Mgr. Denisa Homola Nevická, PhD.

doc. JUDr. Katarína Burdová, PhD.

Vzor citácie:

Vlková, Z., Čípková, T. a kol. Rozvod manželstva a úprava pomerov k maloletým deťom. Rodinné, občianske, trestné, pracovnoprávne, exekučné, medzinárodnoprávne a verejnoprávne súvislosti vrátane práva sociálneho zabezpečenia. Bratislava : C. H. Beck, 2026, 485 s.

Publikáciu napísali: JUDr. Zuzana Vlková, PhD., Mgr. Tamara Čípková, PhD., JUDr. Matúš Kováč, PhD., doc. Mgr. Denisa Homola Nevická, PhD. a doc. JUDr. Katarína Burdová, PhD.

Vedúca autorského kolektívu, ktorá publikáciu zostavila a revidovala: JUDr. Zuzana Vlková, PhD.

Vydalo Nakladateľství C. H. Beck, s. r. o., organizačná zložka v Bratislave v roku 2026

Prvé vydanie

Redaktori publikácie: JUDr. Jana Amorová, Mgr. Ľuba Nitrová

Tlač: Marten, spol. s r. o.

© Nakladateľství C. H. Beck, 2026

ISBN 978-80-8232-092-6

O autoroch

JUDr. Zuzana Vlková, PhD. absolvovala Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave (2018). Po úspešnom ukončení doktorandského štúdia v študijnom odbore občianske právo (2021) pôsobila ako odborná asistentka na Katedre občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (2021 – 2025), kde sa podieľala na výskumnej, publikačnej a pedagogickej činnosti v oblasti občianskeho a rodinného práva. Aktuálne pôsobí ako odborná asistentka na Ústave klinického vzdelávania Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Zabezpečuje praktické vzdelávanie študentov a pôsobí ako spolupracujúca advokátka pre študentskú právnu poradňu. Je zakladateľkou projektu Sprievodca rozvojom. V právnej praxi pôsobí ako advokátka. Advokátsku skúšku absolvovala s vyznamenaním. Je autorkou viacerých vedeckých a učebných textov z oblasti občianskeho práva a podieľala sa na príprave rôznych odborných publikácií a vedeckých monografií vrátane:

- *Najlepší záujem dieťaťa ako hodnotové kritérium pri rozhodovaní v konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloletých* (C. H. Beck, 2022)
- *Ukončenie nájmu bytu. Právne postavenie nájomcu* (C. H. Beck, 2022)
- *Zásady vecných práv na Slovensku* (C. H. Beck, 2023)
- *Zásadná reforma dedičského práva – nevyhnutnosť či nepodstatnosť?* (Wolters Kluwer ČR, 2023).

Pravidelne sa zúčastňuje na domácich aj zahraničných vedeckých konferenciách. V prípade potreby ju môžete kontaktovať prostredníctvom e-mailovej adresy: zuzana.vlkova@flaw.uniba.sk.

Podiel autora na publikácii: **44,90 %**

Mgr. Tamara Čipková, PhD. absolvovala Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave. V súčasnosti na tejto fakulte pôsobí ako odborná asistentka na Katedre občianskeho práva. Počas doktorandského štúdia absolvovala semestrálny výskumný a študijný pobyt na Viedenskej univerzite. Je aktívnou členkou riešiteľských kolektívov vedeckých projektov APVV a VEGA. Vo svojej vedecko-pedagogickej praxi a publikačnej činnosti sa venuje najmä aktuálnym otázkam občianskeho a rodinného práva s osobitným zreteľom na postavenie maloletého dieťaťa. Je spoluautorkou viacerých vedeckých, odborných a učebných textov vrátane:

- *Najlepší záujem dieťaťa ako hodnotové kritérium pri rozhodovaní v konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloletých* (C. H. Beck, 2022)

- *Civilné právo procesné. Mimosporové konanie* (C. H. Beck, 2023)
- *Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 2. vydanie* (C. H. Beck, 2024)
- *Občiansky zákonník. Komentár* (C. H. Beck, 2025)
- *Civilné právo procesné. Exekučné právo* (C. H. Beck, 2025).

Pravidelne sa zúčastňuje na domácich aj zahraničných vedeckých konferenciách a prednáškach pre právnické profesie. Je členkou Rady Vlády SR pre rodinu a demografický vývoj a rekodifikačnej komisie pre prípravu nového Občianskeho zákonníka. V praxi pôsobila ako advokátska koncipientka. Spolupracovala na vytvorení Metodiky Ministerstva spravodlivosti SR „Participačné práva dieťaťa“, ktorej cieľom je prispieť k zjednotenej aplikačnej praxi súdov v súvislosti s naplňaním participačných práv detí. V prípade potreby ju môžete kontaktovať prostredníctvom e-mailovej adresy: tamara.cipkova@flaw.uniba.sk.

Podiel autora na publikácii: **27,00 %**

JUDr. Matúš Kováč, PhD. je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde po úspešnom završení doktorandského štúdia v odbore trestné právo v roku 2022 získal tiež akademický titul *Philosophiae doctor*. Od roku 2019 pôsobil na Okresnej prokuratúre Bratislava I ako právny čakaťel prokuratúry a neskôr ako prokurátor. V súčasnosti je prokurátorom Krajskej prokuratúry v Bratislave. V roku 2024 sa ako spoluautor podieľal na metodicko odbornej publikácii Základné individuálne posúdenie obetí trestných činov v rámci projektu Zvyšovanie účinnosti súdnictva prostredníctvom ochrany/posilnenia postavenia obetí a zraniteľných strán. Je externým spolupracovníkom Katedry trestného práva, kriminológie a kriminalistiky Univerzity Komenského v Bratislave.

Podiel autora na publikácii: **11,40 %**

doc. Mgr. Denisa Homola Nevická, PhD. pôsobí na Katedre pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia Právnickej fakulty UK v Bratislave a vo svojej vedeckej činnosti sa venuje najmä problematike individuálnych pracovnoprávných vzťahov a antidiskriminačného práva. Je autorkou vedeckej monografie *„Menštruačné voľno ako nástroj rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch“* a autorkou vedeckých publikácií zameraných na rodovú rovnosť, zásadu rovnakého zaobchádzania či rovnováhu medzi súkromným a pracovným životom, publikovaných v žurnáloch evidovaných vo vedeckých databázach *Scopus* a *Web of Science*. V rokoch 2020 – 2023 bola expertkou a neskôr aj odbornou garantkou národného projektu Rodová rovnosť na pracovisku na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. V prípade potreby ju môžete kontaktovať prostredníctvom e-mailovej adresy: denisa.nevicka@flaw.uniba.sk.

Podiel autora na publikácii: **7,50 %**

doc. JUDr. Katarína Burdová, PhD. pôsobí ako docentka na Katedre medzinárodného práva a medzinárodných vzťahov Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde pracuje od roku 2012. Právnické vzdelanie získala na Právnickej fakulte UK (2000 – 2005). V roku 2011 ukončila rigorózne konanie prácou zameranou na občianskoprávne aspekty medzinárodných únosov detí a v rokoch 2008 – 2012 absolvovala doktorské štúdium v odbore obchodné a finančné právo, ktoré zavŕšila dizertačnou prácou o uznávaní a výkone cudzích rozhodnutí.

Profesijné skúsenosti nadobudla v Centre pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže, na Úrade pre verejné obstarávanie a v Národnej banke Slovenska. Pedagogicky aj vedecky sa venuje najmä medzinárodnému právu súkromnému. Zúčastňuje sa na domácich aj zahraničných odborných konferenciách a aktívne sa zapája do medzinárodnej akademickej spolupráce.

V prípade potreby ju môžete kontaktovať emailom: katarina.burdova@flaw.uniba.sk.

Podiel autora na publikácii: **9,20 %**

Recenzenti:

JUDr. Patrik Jokel'

JUDr. Lenka Westphalová, PhD.

Mgr. Martin Kornel, Ph.D.

Podakovanie

Týmto vyjadrujeme úprimné poďakovanie odborníkom z právnej vedy a právnej praxe za čas a odborné znalosti, ktoré venovali vypracovaniu recenzie tejto publikácie.

- *JUDr. Lenka Westphalová, Ph. D.* (Západočeská univerzita v Plzni, Právnická fakulta, katedra občianskeho práva)
- *JUDr. Patrik Jokel'* (prokurátor Okresnej prokuratúry Rožňava)
- *Mgr. Martin Kornel, Ph. D.* (Masarykova univerzita v Brne, Právnická fakulta, katedra občianskeho práva).

Osobitné poďakovanie patrí *JUDr. Michalovi Dánimu, PhD.*, súdnemu exekútorovi za cenné konzultácie poskytnuté pri príprave tejto publikácie, ako aj *Ing. Bronislave Švehlákovvej* z Asociácie rodinných mediátorov Slovenska za jej písomné odpovede na otázky týkajúce sa mediácie.

Predslov

Publikácia pre akademický diskurz a odvetvovo-prierezová reflexia právnej praxe

Rozvod manželstva, ako aj prípadné súbežné konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a následné vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov predstavuje proces spojený s výraznou emočnou, finančnou a právnou záťažou. Ten môže zásadne ovplyvniť osobné pomery účastníkov, výkon rodičovskej roly, majetkové usporiadanie i celkovú životnú stabilitu.

Rozvod manželstva má významné dopady v rôznych oblastiach práva, najmä v rodinnom, občianskom, trestnom, pracovnoprávnom, exekučnom, medzinárodnoprávnom a verejnoprávnom kontexte vrátane práva sociálneho zabezpečenia. Tieto okolnosti vytvárajú priestor pre systematické a interdisciplinárne uchopenie problematiky.

Cieľom autorov tejto publikácie je poskytnúť analýzu hmotnoprávných inštitútov a procesnej stránky právnej úpravy rozvodu manželstva. Analytická metóda je pritom doplnená o ďalšie štandardné všeobecné teoretické vedecké metódy, najmä syntézu, dedukciu, indukciu, analógiu a ďalšie doplnkové postupy právnej vedy. Zámerom bolo vytvoriť publikáciu, ktorá integruje vedecké poznatky a aplikačnú prax.

Autori tejto publikácie si vymedzili základnú výskumnú otázku (V1): *Do akej miery je súčasný model rozvodu manželstva a s ním súvisiace právne vzťahy v podmienkach Slovenskej republiky v súlade so súčasnými spoločenskými potrebami a do akej miery si vyžaduje prípadnú reformu smerom k posilneniu zmluvnej autonómie manželov a odstráneniu identifikovaných výkladových a aplikačných nedostatkov?* Metodologickým východiskom pre overenie tejto výskumnej otázky je súbor pracovných hypotéz (H1 – H12), ktoré konkretizujú jednotlivé tematické okruhy skúmania.

H1: *Kvalifikovaný rozvrat vzťahov medzi manželmi je možné identifikovať na základe objektívnych kritérií.*

H2: *Najlepším záujmom maloletého dieťaťa v slovenskom rodinnom práve nepredstavuje exaktne definovateľné kritérium, ale hodnotový rámec, ktorého obsah je vždy determinovaný okolnosťami konkrétneho prípadu.*

H3: *Multidisciplinárny prístup v podmienkach slovenského právneho poriadku v súčasnosti nepredstavuje plnohodnotný multidisciplinárny model v pravom*

slova zmysle, ale osobitný procesný rámec koordinácie a facilitácie dohody rodičov pod vedením súdu.

H4: *Neexistencia právne záväznej predmanželskej zmluvy v slovenskom právnom poriadku znižuje predvídateľnosť majetkového vyporiadania manželov po rozvode, čo má dopad na efektívnosť vyporiadania BSM.*

H5: *Rozvod manželstva má zásadný vplyv na postavenie rozvedeného manžela v pracovnoprávných a súvisiacich vzťahoch.*

H6: *Iniciovanie trestného konania prostredníctvom trestného oznámenia je efektívnym spôsobom zabezpečenia podkladov do súvisiaceho konania o rozvod manželstva, prípadne iného naň nadväzujúceho civilného konania, v ktorom oznamovateľ disponuje procesným postavením účastníka.*

H7: *Zmena spočívajúca vo vypustení ospravedlniteľných dôvodov sa nejaví ako opatrenie, ktoré by preukázateľne viedlo k zvýšeniu efektívnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých.*

H8: *Znenie § 35 ZR je zdrojom interpretačných nejasností, ktoré negatívne ovplyvňujú jeho praktickú aplikovateľnosť.*

H9: *Aplikačná prax pri nariaďovaní neodkladných opatrení podľa § 366 CMP vykazuje významnú mieru nejednotnosti v určovaní nevyhnutnej miery vyživovacej povinnosti, v procesnom postupe súdov aj v určení momentu vzniku vyživovacej povinnosti, čo znižuje predvídateľnosť rozhodovacej praxe a efektívnosť tohto inštitútu.*

H10: *Splynutie práv a povinností podľa § 584 OZ na strane jedného z manželov zakladá dôvod pre zánik spoločného nájmu bytu, a teda aj zánik nájomného vzťahu druhého manžela.*

H11: *Úprava rozvodu manželstva s cudzím prvkom v slovenskom medzinárodnom práve súkromnom je založená na normatívne koherentnom, no aplikačne fragmentovanom systéme prameňov práva vnútroštátnej, únieovej a medzinárodnej povahy, ktorého správna aplikácia vyžaduje dôslednú analýzu ich vzájomných vzťahov a výklad autonómnych pojmov práva EÚ.*

Interdisciplinárny charakter tejto publikácie podčiarkuje zakomponovanie analýzy inštitútov rodinného práva, občianskeho práva, ale aj súvislostí z oblasti medzinárodného práva súkromného, trestnoprávných noriem, ako aj noriem pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia. Z uvedeného dôvodu je v zložení autorského kolektívu zastúpená advokátka, vysokoškolská pedagogička špecializujúca sa na vybrané oblasti občianskeho práva hmotného a rodinného práva JUDr. Zuzana Vlková, PhD., prokurátor krajskej prokuratúry a externý spolupracovník na katedre trestného práva JUDr. Matúš Kováč, PhD., docentka vysokej školy, výskumníčka a odborníčka na medzinárodné právo súkromné doc. JUDr. Katarína Burdová, PhD., ako aj vysokoškolská pedagogička, výskumníčka a odborníčka v oblasti občianskeho a rodinného práva Mgr. Tamara Čipková, PhD. či vysokoškolská pedagogička, výskumníčka a odborníčka na

pracovnoprávne vzťahy a sociálne zabezpečenie doc. Mgr. Denisa Homola Nevická, PhD.

Táto publikácia je určená predovšetkým akademickej a vedeckej obci, ktorá sa venuje skúmaniu rodinného práva a súvisiacich právnych otázok. Svoje využitie však nájde aj v právnej praxi, najmä u advokátov a sudcov. Zároveň môže poslúžiť širšej verejnosti – každému, kto sa usiluje zorientovať v tejto oblasti či už z dôvodu vlastnej životnej situácie alebo pri poskytovaní pomoci iným.

Uvedomujeme si, že v oblastiach zahrnutých v tejto publikácii sa pripravuje rekodifikácia. Vzhľadom na skutočnosť, že všetky konania začaté podľa doterajšej hmotnoprávnej úpravy by sa mali dokončiť podľa nej a s prihliadnutím na prechodné obdobie účinnosti novej legislatívy, publikácia si zachová svoju praktickú využiteľnosť aj po potenciálnom prijatí pripravovaných zmien.

Veríme, že adresátom poskytneme nielen interdisciplinárny pohľad na problematiku rozvodu manželstva a súvisiacich právnych otázok, ale aj praktické usmernenie využiteľné v akademickej diskusii, právnej praxi a každodennom živote.

Zuzana Vlková

vedúca autorského kolektívu

Obsah

O autoroch	V
Podakovanie	IX
Predslov	XI
Zoznam použitých skratiek a značiek	XXI

KAPITOLA I. Rodinnoprávne aspekty

1

1. Konanie o rozvod manželstva (bezdetného, s plnoletými deťmi) v podmienkach SR	2
1.1 Dôvody rozvodu manželstva	3
1.2 Začatie konania	6
1.3 Princíp <i>iudicium duplex</i> a prekážka litispendencie	9
1.4 Obsahové náležitosti návrhu	10
1.5 Postup súdu po doručení návrhu na začatie konania	14
1.6 Pojednávanie	15
1.7 Zmierovacia úloha súdu	20
1.8 Prerušenie konania	22
1.9 Dokazovanie	22
1.10 Rozhodnutie	25
1.11 Trovy konania	31
1.12 Opravné prostriedky	35
1.13 Postavenie advokáta v konaní o rozvod	37
1.14 Manželská poradňa, jej prínosy a limity	39
2. Osobitosti konania o rozvod manželstva, z ktorého pochádzajú maloleté deti	41
2.1 Začatie konania	43
2.2 Osobná starostlivosť o maloleté dieťa	49
2.3 Zastupovanie maloletého dieťaťa a správa majetku	61
2.4 Úprava styku s maloletým dieťaťom	62
2.5 Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom	67
2.6 Postavenie orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v konaní o rozvod manželstva	83
2.7 Osobitné subjekty zúčastnené na konaní	84
2.8 Dokazovanie	86
2.9 Participačné práva maloletého dieťaťa	90
2.10 Rozhodnutie vo veci	95

2.11	Opravné prostriedky	98
2.12	Trovy konania	100
2.13	Možnosť zmeny rozhodnutia pri zmene pomerov	102
2.14	Multidisciplinárny prístup v rodinnoprávnej agende	103
2.15	Namiesto čiastkového záveru – výchovná bodka Najvyššieho súdu SR	109
3.	Konania súvisiace s konaním o rozvod manželstva a úpravou výkonu rodičovských práv a povinností	110
3.1	Konanie o nariadenie neodkladného opatrenia	110
	(a) Neodkladné opatrenie vo veciach ochrany maloletého podľa § 365 CMP	117
	(b) Neodkladné opatrenie vo veciach výživného podľa § 366 CMP	120
	(c) Neodkladné opatrenie vo veciach osobnej starostlivosti o maloletého podľa § 367 CMP	125
	(d) Neodkladné opatrenie vo veciach styku podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP	129
	(e) Neodkladné opatrenie obmedzujúce kontakt a priblíženie sa podľa § 325 ods. 2 písm. e) až h) CSP	132
	(f) Neodkladné opatrenie smerujúce ku korekcii rodičovského správania sa podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP	132
3.2	Konania vo veciach podstatných otázok týkajúcich sa maloletého podľa § 35 ZR.	136
	(a) Umiestnenie maloletého do materskej školy, predškolského a školského zariadenia	137
	(b) Vycestovanie maloletého do zahraničia	150
	(c) Zákaz vycestovania maloletého do cudziny	155
	(d) Vystahovanie alebo zákaz vystahovania maloletého do cudziny, návrat maloletého z cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní	161
	(e) Zmena bydliska a trvalého pobytu maloletého	167
	(f) Meno a priezvisko maloletého	172
	(g) Zdravotná starostlivosť o maloletého	176
	(h) Správa majetku maloletého	180
	(i) Štátne občianstvo maloletého	185
3.3	Konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu manželstva	188
3.4	Konanie o určenie rozsahu a spôsobu užívania spoločných vecí podľa § 146 ods. 1 OZ	188
3.5	Konanie o obmedzení užívacieho práva manžela k domu alebo bytu patriacemu do BSM podľa § 146 ods. 2 OZ	190

3.6	Konanie o určenie výživovej povinnosti voči manželovi/manželke podľa § 71 ZR.....	193
3.7	Konanie o určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela podľa § 72 ZR.....	196

KAPITOLA II. Občianskoprávne aspekty 199

1.	Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov a jeho vyporiadanie	199
1.1	Predmanželská zmluva a modifikácie BSM	199
1.2	Zásady vyporiadania BSM.....	202
1.3	Spôsoby vyporiadania BSM	209
1.4	Zmluva o vyporiadaní BSM naviazaná na odkladaciu podmienku a zmluva o budúcej zmluve o vyporiadaní BSM	223
1.5	Predmet vyporiadania BSM.....	226
1.6	Predmety nepatriace do BSM.....	237
1.7	Výpočet hodnoty BSM	250
1.8	Náklady súvisiace s konaním o vyporiadanie BSM	254
2.	Smrť jedného z manželov	256
3.	Nadobudnutie výlučného vlastníckeho práva jedného z manželov k bytu v spoločnom nájme manželov	257
4.	Vyporiadanie spoločného nájmu bytu manželov.....	265

KAPITOLA III. Trestnoprávne aspekty 267

1.	Úvod do problematiky trestnoprávnych aspektov rozvodu manželstva	267
2.	Trestné činy druhej hlavy	271
2.1	Porušovanie domovej slobody.....	271
2.2	Ochrana súkromia v obydlí.....	273
2.3	Porušovanie tajomstva prepravovaných správ	274
3.	Trestné činy tretej hlavy.....	276
3.1	Zanedbanie povinnej výživy	276
3.2	Týranie blízkej a zverenej osoby.....	278
3.3	Únos	281
3.4	Ohrozovanie mravnej výchovy mládeže.....	283
4.	Trestné činy ôsmej hlavy	284
4.1	Marenie spravodlivosti	284
4.2	Krivé obvinenie	286
4.3	Marenie výkonu úradného rozhodnutia	288
5.	Trestné činy deviatej hlavy	290
5.1	Nebezpečné vyhrážanie.....	290
5.2	Nebezpečné prenasledovanie.....	292
5.3	Nebezpečné elektronické obťažovanie	294
5.4	Ohováranie	296
5.5	Poškodzovanie cudzích práv	298

5.6	Porušenie dôvernosti ústneho prejavu a iného prejavu osobnej povahy	299
6.	Manžel ako oznamovateľ alebo poškodený v trestnom procese... ..	300
7.	Vstup prokurátora do konania podľa CMP	305
8.	Záver	307
KAPITOLA IV. Exekučné aspekty		308
1.	Exekučné konanie	309
2.	Výkon rozhodnutia vo veciach maloletých	315
2.1	Exekučné tituly	317
2.2	Začatie konania	321
2.3	Príslušnosť súdu.....	323
2.4	Subjekty výkonu rozhodnutia.....	326
2.5	Pojednávanie	327
2.6	Priebeh konania	329
2.7	Odklad výkonu rozhodnutia.....	340
2.8	Zastavenie výkonu rozhodnutia.....	341
2.9	Trovy konania	341
2.10	Výkon rozhodnutia po rozhodnutí súdu o ústavnej starostlivosti, ochrannnej výchove alebo výchovnom opatrení	342
KAPITOLA V. Aspekty verejného práva.....		343
1.	Zmena priezviska rozvedeného manžela/manželky.....	343
2.	Dve priezviská maloletých detí po rozvođe manželstva.....	344
KAPITOLA VI. Pracovnoprávne súvislosti a aspekty práva sociálneho zabezpečenia.....		346
1.	Postavenie zamestnanca alebo zamestnankyne po rozvođe manželstva z pohľadu pracovného práva	347
1.1	Osamelý zamestnanec	348
1.2	Oznamovacie povinnosti vo vzťahu ku zamestnávateľovi	349
1.3	Úprava pracovného času a pracovných podmienok rodičov	350
1.4	Účasť na súdnom konaní o rozvođe manželstva a voľno v práci	352
1.5	Materská dovolenka a otcovská dovolenka osamelých zamestnancov.....	353
1.6	Osobitosti skončenia pracovného pomeru s osamelým zamestnancom	354
1.7	Neplatné skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa	356
2.	Postavenie rodiča po rozvođe v systéme sociálneho zabezpečenia, pomoc zo strany štátu a vybrané daňové otázky	358

2.1	Štátne sociálne dávky – po rozvode.....	359
2.2	Pomoc v hmotnej núdzi	362
2.3	Náhradné výživné	364
2.4	Ošetrovanie člena rodiny	366
2.5	Starobný dôchodok a starostlivosť o deti.....	368
2.6	Vdovský dôchodok.....	369
2.7	Núdzové bývanie.....	369
2.8	Nájomné bývanie	370
2.9	Poradenské služby úradov práce, sociálnych vecí a rodiny	371
2.10	Využitie služieb Centra právnej pomoci	372
3.	Záver	372

KAPITOLA VII. Aspekty medzinárodného práva

	súkromného	374
1.	Rozvod manželstva v prípadoch s cudzím prvkom.....	374
2.	Medzinárodná právomoc na konanie o rozvod manželstva	376
2.1	Hierarchia prameňov medzinárodnej právomoci slovenských súdov v konaniach o rozvod manželstva	377
2.2	Kritériá medzinárodnej právomoci podľa Nariadenia Brusel IIb	380
2.3	Kritériá medzinárodnej právomoci podľa ZMPS	390
3.	Medzinárodná litispendencia a konanie o rozvod manželstva ..	391
4.	Prekážka <i>res iudicata</i>	394
5.	Určovanie rozhodného práva pre rozvod manželstva	397
6.	Medzinárodná právomoc na konanie vo veci rodičovských práv a povinností a určovanie rozhodného práva	400
6.1	Obvyklý pobyt dieťaťa.....	403
7.	Medzinárodná právomoc na konanie o vyživovacej povinnosti rodičov k deťom a určovanie rozhodného práva ...	410
8.	Manželské majetkové vzťahy	414
8.1	Vyživovacia povinnosť medzi manželmi a bývalými manželmi.....	415

KAPITOLA VIII. Záverečná reflexia

419

Zoznam použitej literatúry

428

Vecný register

457

KAPITOLA II.

Občianskoprávne aspekty

Rozvod manželstva predstavuje významný zásah do osobného a právneho postavenia fyzických osôb. V rámci občianskeho práva sa jeho dôsledky dotýkajú viacerých oblastí, predovšetkým majetkových a nájomných vzťahov. Hoci čiastkových občianskoprávných aspektov súvisiacich s rozvodom manželstva je viacero, pre účely tejto publikácie sa zameriame na tri vybrané oblasti, ktoré zánik manželstva rozvodom najmarkantnejšie ovplyvňuje, a to: (I) bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, (II) dedenie a (III) spoločný nájom bytu manželov. V tejto časti publikácie sa zameriavame najmä na vybrané doposiaľ jednoznačne nevyriešené právne otázky súvisiace s posudzovanými oblasťami. 679

1. Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov a jeho vyriadenie

Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov predstavuje jeden zo zákonných majetkových následkov uzavretia manželstva. Ide o kogentný zákonný dôsledok, ktorý manželia nemôžu dohodou vylúčiť.⁷¹⁴ 680

1.1 Predmanželská zmluva a modifikácie BSM⁷¹⁵

Inštitút predmanželskej zmluvy, ktorý sa v zahraničných právnych poriadkoch bežne využíva, nie je v súčasnosti súčasťou platnej právnej úpravy SR, pričom jeho zakotvenie je predmetom rekodifikačných úvah.⁷¹⁶ 681

⁷¹⁴ Kľincová, Z. Vybrané aplikačné otázky usporiadania majetkových pomerov pred vznikom manželstva. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie 12. a 13. septembra 2022: Aktuálne aplikačné problémy v oblasti rodinného práva a súvisiacich konaní podľa civilného mimosporového poriadku. 2022, s. 69 (cit. dňa 18. 8. 2025).

⁷¹⁵ Táto časť textu je doslovne prebratá z vedeckého článku autorky tejto publikácie. Text bol publikovaný ako: Kľincová, Z. Vybrané aplikačné otázky usporiadania majetkových pomerov pred vznikom manželstva. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie 12. a 13. septembra 2022: Aktuálne aplikačné problémy v oblasti rodinného práva a súvisiacich konaní podľa civilného mimosporového poriadku. 2022, s. 69 – 77 (cit. dňa 18. 8. 2025).

⁷¹⁶ Pozri: Ministerstvo spravodlivosti SR: Kodifikácia súkromného práva. Dostupné na: <https://www.justice.gov.sk/agenda-ministerstva/kodifikacia-sukromneho-prava/>.

Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov je možné upraviť iba spôsobmi prezumovanými zákonom, ktoré sú stanovené v § 143a OZ, a to z hľadiska jeho obsahu, rozsahu a času vzniku.⁷¹⁷ Dohody, ktoré OZ predpokladá, sú taxatívne vymedzené⁷¹⁸ a je možné uzatvoriť ich až po vzniku manželstva. Ide o rozšírenie, zúženie a vyhradenie vzniku BSM ku dňu zániku manželstva. Uvedený úkon je možné vykonať výlučne formou notárskej zápisnice s náležitosťami podľa § 47 NP. Účelom tejto publikácie nie je podrobne analyzovať jednotlivé modifikácie BSM, keďže pre účely rozvodu majú význam primárne z pohľadu určenia rozsahu masu BSM. V tomto kontexte sa zameriavame konkrétne na posúdenie nasledujúcich otázok:

- či vec, ktorá by za bežných okolností patrila do BSM, doň v dôsledku zúženia nepatrí
- či naopak patrí do BSM aj vec, ktorá by tam inak nepatrila, a to z dôvodu rozšírenia BSM alebo
- čo tvorí masu BSM, ak bol vznik BSM vyhradený ku dňu zániku manželstva.

682 Inou možnosťou je BSM počas existencie manželstva úplne zrušiť, pričom OZ rozlišuje prípady, keď súd na návrh oprávneného subjektu zruší obligatorne BSM,⁷¹⁹ a kedy to fakultatívne môže urobiť.⁷²⁰ V prípade zrušenia BSM sa jeho vyporiadanie vykoná ešte počas trvania manželstva, a to podľa zásad vymedzených v tejto kapitole. Po zániku manželstva nedôjde k ďalšiemu vyporiadaniu BSM, ibaže by išlo o prípad znovuoobnovenia BSM.⁷²¹

683 V kontexte modifikácie BSM a neexistencie právneho inštitútu predmanželskej zmluvy v slovenskom právnom poriadku posúdime otázky platnosti (a) **zmlúv o budúcej zmluve o modifikácii BSM** a (b) **zmlúv o budúcej zmluve o modifikácii BSM uzatvorených s odkladacou podmienkou účinnosti**.

684 Prevalentná časť právnych teoretikov vychádza zo všeobecne zaužívaného právneho názoru, že platné a účinné dohody týkajúce sa BSM musia rešpektovať kogentnosť občianskoprávnej úpravy BSM, a teda že dohody podľa

⁷¹⁷ Fekete, I. Občiansky zákonník. Veľký komentár (2. zväzok). Vecné práva a zodpovednosť za škodu § 123 – § 459. Eurokódex, 2015, 331 s. In: *Klincová, Z.* Vybrané aplikačné otázky usporiadania majetkových pomerov pred vznikom manželstva. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie 12. a 13. septembra 2022: Aktuálne aplikačné problémy v oblasti rodinného práva a súvisiacich konaní podľa civilného mimosporového poriadku. 2022, s. 69 – 77 (cit. dňa 18. 8. 2025).

⁷¹⁸ Rozsudok Krajského súdu Prešov z 27. augusta 2020, sp. zn. 11Co/12/2020; rozsudok Krajského súdu Trenčín zo 14. decembra 2022, sp. zn. 19Co/87/2022; rozsudok Okresného súdu Prešov zo 14. mája 2018, sp. zn. 24C/5/2018; rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 31. augusta 2021, sp. zn. 14Co/101/2019; rozsudok Okresného súdu Prievidza z 25. augusta 2022, sp. zn. 8C/32/2021-86; rozsudok Okresného súdu Galanta, 27C/21/2017.

⁷¹⁹ Pozri: § 148a ods. 2 OZ.

⁷²⁰ Pozri: § 148 ods. 2 OZ.

⁷²¹ Pozri: § 151 OZ.

§ 143a OZ nie je možné uzatvoriť ešte pred vstupom do manželstva ako tzv. predmanželskú zmluvu.⁷²² Posúdením charakteru *zmluvy o budúcej zmluve o modifikácii BSM* uzatvorenej podľa § 50a a 143a OZ je nutné pripustiť výklad, že obchádza možnosť platne a účinne usporiadať majetkové vzťahy manželov až po vzniku manželstva a supluje inštitút predmanželskej zmluvy. Autori tejto publikácie zastávajú názor, že spôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu pre obchádzanie zákona.⁷²³

V prípade uzatvorenia *zmluvy o budúcej zmluve o modifikácii BSM viazanej na odkladáciu podmienku účinnosti*,⁷²⁴ nie je otázka obchádzania zákona a s tým súvisiacej neplatnosti právneho úkonu jednoznačne vyriešená. Z pohľadu podrobnejšej analýzy je možné pripustiť jej potenciálnu platnosť. V čase vstupu do záväzkovoprávneho vzťahu je zmluva totiž síce platná dňom jej podpisu za predpokladu, že spĺňa ostatné zákonom stanovené podmienky, účinnosť zmluvy však nastane až splnením odkladacej podmienky spočívajúcej v uzatvorení manželstva (platného/neplatného, nie však neexistentného), ktorého priamym dôsledkom je vznik BSM. Do okamihu účinnosti zmluvy zmluva síce vznikne, avšak doposiaľ nevyvoláva žiadne právne následky. Pri odklade účinnosti nie je režim právneho vzťahu v medziobdobí nijako definovaný, pretože nie je sformulovaný východiskový bod o právnej záväznosti neúčinnnej, ale uzavretej zmluvy. Účinnosť zmluvy znamená skutočnosť, že zmluva začala spôsobovať zamýšľané právne následky, inak povedané, že sa možno úspešne domáhať plnenia zo zmluvy.

Je nepochybné, že oba zmluvné typy smerujú k rovnakému výsledku, ktorým je pokus o usporiadanie vzťahov vyplývajúcich z BSM pred vznikom manželstva, a teda suplovanie inštitútu predmanželskej zmluvy. S ohľadom na účel, ktorý sa má dosiahnuť predmetnými dohodami, možno uviesť, že účel je v rozpore s ustanoveniami OZ, a preto oba typy takto uzatvorených zmlúv možno považovať za neplatné podľa § 39 OZ pre obchádzanie zákona.⁷²⁵ Absolútne neplatná zmluva nevyvoláva žiadne právne následky. Ak sa jeden z manželov domáha plnenia z absolútne neplatnej zmluvy pri

⁷²² Fabianová, Z. § 143a [Dohody o rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva]. In: Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedláčko, F., Tomašovič, A. a kol. Občiansky zákonník I. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019, 1140 s., marg. č. 1.

⁷²³ Pozri: § 39 OZ.

⁷²⁴ Pozri: § 51, 143a a § 36 ods. 2 OZ.

⁷²⁵ Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2025, sp. zn. 7Cdo/60/2023: *V prípade uzatvorenia dohody o vyporiadaní BSM s odkladacou podmienkou účinnosti a/alebo v prípade zmluvy o budúcej zmluve o vyporiadaní BSM, sú predmetom vyporiadania veci už patriace do BSM, ktoré bude potrebné v prípade zániku manželstva vyporiadať. Napriek tomu ich súd posúdil ako absolútne neplatné pre rozpor so zákonom. Tým viac by dohody o budúcej modifikácii BSM boli súdom posúdené ako absolútne neplatné, nakoľko ich účelom je zabezpečiť právnu pozíciu jednej zo strán po vzniku manželstva tak, aby určitá vec napríklad nebola predmetom BSM, hoci by bez takejto dohody predmetom BSM bola, a týmto spôsobom by sa snažili suplovať inštitút predmanželskej zmluvy.*

vyporiadani BSM, z právneho hľadiska ide o plnenie z neplatného právneho úkonu, ktoré zakladá nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.⁷²⁶

687 V právnej teórii sa objavujú aj právne názory, ktoré reprezentujú opozitný prístup k nami prezentovanému právnemu názoru:

- Dr. Fabianová uvádza: „*Iba ojedinele sa objavujú aj názory, že takúto dohodu možno uzavrieť aj pred uzavretím manželstva s odkladacou podmienkou, podľa ktorej je uzavretie manželstva chápané ako splnenie suspenzívnej podmienky, na základe ktorej sa táto dohoda stane právne perfektnou*“⁷²⁷ či
- Dr. Fekete uvádza: „*V doktríne sa vyskytujú aj názory, ktoré pripúšťajú uzavretie týchto dohôd aj pred uzavretím manželstva, so suspenzívnou podmienkou splnenia uzavretím manželstva.*“⁷²⁸

688 V právnej praxi sa objavujú aj také názory, s ktorými z teoretického hľadiska nemožno úplne súhlasiť; medzi ne patrí napríklad právny názor JUDr. Róberta Bánosa, podľa ktorého: „*postačí aj uzavretie nepomenovanej zmluvy podľa ustanovení § 51 Občianskeho zákonníka, zmluva však nesmie odporovať účelu a obsahu tohto zákona. Navyše je potrebné, aby „kvázi - predmanželská zmluva“ bola uzavretá vo forme notárskej zápisnice podľa ustanovení § 143a ods. 3 OZ prvej vety.*“⁷²⁹ V nadväznosti na to uvádzame, že klasická nepomenovaná zmluva, ktorá je svojím obsahom totožná s predmanželskou zmluvou, je absolútne neplatnou zmluvou pre rozpor so zákonom podľa § 39 OZ. Každý právny úkon sa má totiž vykladať podľa obsahu, nie podľa formy. Nestačí preto zmeniť názov zmluvného dokumentu na to, aby sa neplatný právny úkon stal platným právnym úkonom.

689 Je nepochybné, že vzhľadom na rozdielnosť majetkových pomerov v spoločnosti, vysokú rozvodovosť a stupeň rozvoja spoločnosti sa aktuálna právna úprava javí ako historicky prekonaná, neflexibilná a nie úplne vyhovujúca.

1.2 Zásady vyporiadania BSM

690 Proces súdneho vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa štandardne realizuje v súlade so zásadami formulovanými v § 150 OZ.⁷³⁰

⁷²⁶ Pozri: § 451 a nasl. OZ.

⁷²⁷ Fabianová, Z. § 143a [Dohody o rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva]. In: Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedláčko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2019, 1138 s.

⁷²⁸ Fekete, I. Občiansky zákonník. Veľký komentár (2. zväzok). Vecné práva a zodpovednosť za škodu § 123 – § 459. Eurokódex, 2015, s. 331.

⁷²⁹ Bános, J. Predmanželské zmluvy na Slovensku 1: Nie je to ideálne, ale dá sa to už dnes. Dostupné na: <https://www.pravnenoviny.sk/predmanzelske-zmluvy-na-slovensku-nie-je-to-idealne-ale-da-sa-to-uz-dnes> 12. 12. 2013 (cit. dňa 12. 7. 2025).

⁷³⁰ Ustanovenie § 150 tretia a štvrtá veta je právnou normou s relatívne neurčitou hypotézou, t. j. právnou normou, ktorej hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktorá tak dáva priestor súdu, aby podľa svojej úvahy v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, vopred neobmedzeného okruhu okolností. Pokiaľ súd stanoví hypotézu právnej

Aplikácia týchto zásad nie je vylúčená ani v prípade vyporiadania BSM dohodou, je však v dispozičnej sfére oboch strán dohody, či tieto zásady aplikujú alebo v akej miere sa od nich odklonia.⁷³¹ Dispozitívny charakter ustanovenia totiž implikuje možnosť jeho zmluvného derogovania medzi účastníkmi dohody. Odchýlenie sa od zákonnej úpravy samo osebe neimplikuje absolútnu neplatnosť dohody.

Výpočet kritérií, ku ktorým súd „predovšetkým prihliada“, má demonštratívnu povahu, a teda nepredstavuje taxatívny zoznam. Okrem kritérií explicitne uvedených v zákone môže súd pri rozhodovaní o vyporiadaní BSM prihliadnúť aj na iné dôležité skutočnosti vedúce k disparite pri vyporiadaní BSM, napr. vážny zdravotný stav jedného z manželov, závislosti majúce vplyv na zachovanie spoločného majetku, domáce násilie, opustenie rodiny, uloženie trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia spochybujúceho v umiestnení v ústave, prípadne stav výlučných zásluh jedného z manželov.⁷³² Medzi základné pravidlá vyporiadania zaraďujeme:

(a) Rovnosť podielov oboch manželov

Pri vyporiadaní BSM sa uplatňuje princíp parity, ktorý predpokladá rovnosť podielov bývalých manželov na majetku patriacom do BSM. Tento princíp však predstavuje len východiskový rámec, ktorý je možné modifikovať v závislosti od ostatných korektívnych kritérií. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť na nerovnomernom rozdelení majetku, pričom takáto dohoda nie je v rozpore s § 150 OZ a nespôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu.

Priznanie väčšieho podielu na spoločnom majetku predstavuje skôr výnimku ako pravidlo. V rámci súdneho vyporiadania BSM nemožno priznanie väčšieho podielu odôvodniť samotnými väčšími zásluhami o vytvorenie spoločného majetku, ak mal jeden z manželov objektívne priaznivejšie predpoklady na jeho nadobúdanie než druhý manžel (najmä s ohľadom na dosiahnuté vzdelanie, profesijné zameranie, zdravotný stav či individuálne schopnosti).⁷³³

normy správne, nemôže byť jeho rozhodnutie v rozpore so zákonom z dôvodov, že neboli objasnené ďalšie okolnosti alebo že nebolo prihliadnuté k ďalším okolnostiam, ktoré nemožno považovať za podstatné alebo významné v konkrétnej veci. In: Zmeková, I. Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov z pohľadu judikatúry ústavného súdu. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Bratislavské právnické fórum 2018. s. 196.

⁷³¹ V prípade, ak by bol ktorýkoľvek z manželov v postavení dlžníka vo vzťahu k tretej osobe, pričom by nedisponoval dostatočným majetkom na úhradu svojich záväzkov, vyporiadanie odporúčame realizovať riadne v súlade s § 150 OZ, inak môže veriteľ odporovať dohodu o vyporiadaní BSM podľa § 42a a nasl. OZ za predpokladu, ak sú splnené ostatné podmienky odporovatelnosti právnych úkonov.

⁷³² Fekete, I. Občiansky zákonník. 2. zväzok. Vecné práva, Zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie. Veľký komentár. 2. aktualizované a rozšírené vydanie. Bratislava : Eurokódex, 2015, 407 s.

⁷³³ Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo 17. apríla 2007, sp. zn. 22 Cdo 1274/2006 In rozsudok Mestského súdu Bratislava IV. z 15. júla 2025, sp. zn. B5-56C/79/2019.

- 694 Česká judikatura zároveň ustálila, že odklon od zásady rovnosti podielov manželov na majetku v BSM prichádza do úvahy iba v prípadoch, keď vynaložené mimoriadne úsilie jedného z manželov viedlo k nadobudnutiu alebo udržaniu majetku značnej hodnoty.⁷³⁴ Ako príklad takýchto výnimočných okolností možno uviesť prípad profesionálneho športovca s medzinárodným úspechom, ktorého individuálne zásluhy boli súdom kvalifikované ako natoľko mimoriadne, že napriek plnohodnotnej starostlivosti manželky o rodinu bolo rozhodnuté o disparite podielov pri vyporiadaní BSM.⁷³⁵ Odklon od princípu parity podielov pri vyporiadaní BSM by tiež mohol byť odôvodnený v situácii, keď jeden z bývalých manželov dlhodobo a dobrovoľne nevykonával žiadnu zárobkovú činnosť, nepodieľal sa na vytváraní majetkových hodnôt v BSM a zároveň túto ekonomickú pasivitu nekompenzoval ani starostlivosťou o spoločné deti či domácnosť.
- 695 Zároveň je však potrebné uviesť, že hoci česká judikatura pripúšťa možnosť disparity podielov, odchýlky od zásady rovnosti podielov sú aj v prípadoch výrazných rozdielov v príjmoch manželov v aplikačnej praxi skôr mierne (napr. v pomere 55 : 45), pričom výraznejšie odchýlky predstavujú skôr výnimočné situácie.
- 696 Pri určovaní výšky vyrovnacieho podielu zo zaniknutého BSM súd neberie do úvahy ani zavinenie rozvratu manželstva jedným z manželov.⁷³⁶

(b) Úhrada vnosov do BSM

- 697 Vnos do bezpodielového spoluvlastníctva manželov možno v právnej teórii definovať ako majetkové plnenie pochádzajúce z výlučných zdrojov jedného z manželov, ktoré je počas trvania manželstva použité na nadobudnutie, údržbu, zveľadenie alebo zachovanie majetku patriaceho do BSM. Ide teda o hodnotový vstup, ktorý nemá pôvod v spoločných prostriedkoch, ale v majetku, ktorý podľa právnej úpravy patrí len jednému z manželov (napr. majetok nadobudnutý pred uzavretím manželstva, majetok získaný darom, dedením alebo inou právnou skutočnosťou zakladajúcou jeho výlučné vlastníctvo). Podstatou vnosenia je presun ekonomickej hodnoty z individuálneho majetku do majetkovej sféry spoločného vlastníctva (BSM), čím sa v konečnom dôsledku zvyšuje alebo udržiava jeho celková hodnota. Z hľadiska právnych následkov má vnos význam najmä pri vyporiadaní BSM, keďže manžel, ktorý vnos uskutočnil, je oprávnený požadovať zohľadnenie tejto skutočnosti v rámci konečného rozdelenia spoločného majetku. Toto právo na kompenzáciu sa opiera o zásadu ekvity, ktorá pri vyporiadaní umožňuje

⁷³⁴ Rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 30. mája 2005, sp. zn. 22 Cdo 1781/2004 In rozsudok Mestského súdu Bratislava IV. z 15. júla 2025, sp. zn. B5-56C/79/2019.

⁷³⁵ Rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 11. januára 2001, sp. zn. 22 Cdo 2433/1999 In rozsudok Mestského súdu Bratislava IV. z 15. júla 2025, sp. zn. B5-56C/79/2019.

⁷³⁶ Rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 19. marca 2007, sp. zn. 22 Cdo 2921/2005 a rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 22. augusta 2011, sp. zn. 22 Cdo 3110/2010 In rozsudok Mestského súdu Bratislava IV. z 15. júla 2025, sp. zn. B5-56C/79/2019.